

MAKÓI

NÉPÚJSÁG

DEMOKRATIKUS POLITIKAI NAPILAP

Május elseje a világ dolgozóinak harcos ünnepe.

A német fővárosban éjjel-nappal utcai harcok folynak

Elfoglalták két pályaudvart — Délen, Berlín és Drezda között áthaltek az Elbán — Morvaországban benyomultak Brünne

Moszkva. A Tass-iroda jelenti: A berlini utcai harcok éjjel-nappal szakadatlanul folynak. A németek minden rendelkezésükre álló embert tűzvonalba visznek. A város északi részén a németek elsáncolták magukat a begelirdőben és itt nehéz harcok után kellett őket lépésről-lépésre visszaszorítani. Az első lehérorosz hadsereg északon Naudentől 20 km-t nyomult előre és Spandau környékén egyesült azokkal az erőkkel, amelyek déli irányból a fővárost körülvették. Déle a Schlezischer Bahnhoftól tovább haladtak előre. Átkeltek a Spreen és elfoglalták a Görlitzer Bahnhofot. Az Alexander-Platz kö-

zelében állanak, két kilométerre a híres Unter den Lindenről. Elfoglalták Brietz elővárost és az ottani repülőgépgyárban 40 gépet és 80 motort zsákmányoltak. A Tempelhofi repülőtérnek egyrésze szintén már az oroszok kezén van. Tovább nyugatra Talen városrészben állanak.

Közben a fővárostól délre Berlin és Drezda között az oroszok tovább nyomultak előre, átlépték az Elbát és elfoglalták Riesa városát. Itt állanak a legközelebb az amerikaiakhoz, akik Wartzén városát foglalták el. A keskeny korridorban, amely a két hadsereg között van, teljesen kaotikus viszonyok uralkodnak. A néme-

tek egyrésze még készen áll a védekezésre, de nagyrészt igyekeznek a gyertyvalamiképpen letenni. Az úton a civil lakosság és a külföldi munkások tizezrei menetelnek és próbálkoznak minél előbb az amerikai vagy az orosz vonalakat elérni. (MTI)

London. Reuter: A keleti fronton az oroszok elfoglalták Pillaut. Ez az utolsó város és kikötő Kelet-Poroszországban, amely még a németek kezén volt. Továbbá benyomultak Brünne, Morvaország fővárosába. Egy Brünnhöz közeliekvő repülőtéren 60 német repülőgépet zsákmányoltak sértetlen állapotban. (MTI)

nek biztosnak kell lennie. Ennek a feladatnak megoldása sokkal nehezebb, mint a határok megvonása, vagy a jóvátételek összege megállapítása. Ezen a konferencián az összegyűlt delegátusok az emberiség nagy többségét képviselik. Mi az emberek nevében beszélünk, akik a legborzalmasabb háborút szenvedték át, amely valaha volt. Férfiak, gyermekek, asszonyok egyformán szenvedtek ebben a borzalmas háborúban. Igaz, hogy a nagyhatalmak különös felelősséget is viselnek, de a kisebb államoknak is osztóznok kell ebben a felelősségben, amely abban áll, hogy a jövőben csak akkor szabad erőszakos eszközökhöz nyúlni, ha arról van szó, hogy a háborút meg kell akadályozni. Nekünk egyszersmindenkora be kell bizonyítani, hogy a jog egymagában hatalmat is jelent.

150-szeres gyilkosság miatt letartóztatták egy nyilas banditát

Budapest. A budapesti rendőrség letartóztatta Torma Józsefet, a nyilaskeresztes párt tagját 150-szeres gyilkosság gyanúja miatt. Torma 1944 október 16-án lépett a nyilaskeresztes pártba. Mint megállapították, állandóan résztvevő a zsidók kifosztásában, levételében és megverésében. Összesen körülbelül 150 gyilkosságot terhel a lelkiismeretén. A rendőrség rövidesen befejezi a nyomozást és átteszi az ügyet a népbiztonsághoz. (MTI)

Papen Franciaországban

Páris. Papent, fiát és vejét, akiket a ruhrvidéki katonai foglyul ejtettek, most Reimsben őrzik. A foglyok vasárnap érkeztek ide szigorú őrzetben. Magánházban szállásolták el őket és többen látták, amint a ház kertjében sétálnak. (MTI)

Nyilvántartásba veszik az összes szövetkezeteket

Budapest. Az Országos Szövetkezeti Tanács felhívja a Magyarországon levő összes szövetkezeteket, hogy nyilvántartásba vételük végett írásban haladéktalanul jelentkezzenek az Országos Szövetkezeti Tanácsnál. (Budapest, V. Gróf Teleki Pál u. 7.) A Hangya, az Országos Központi Hitelszövetkezet és az Iparosok Központi Szövetkezetének kötelelébe tartozó szövetkezeteknek nem kell jelentkezniük. (MTI)

Ausztriában Regensburgon át Linz felé közelednek az amerikai csapatok

Olaszországban a lombardiai síkságon ellenállás nélkül haladnak az angolszászok

London. (Reuter-iroda jelenti): Az egész olasz fronton a szövetségesek folytatták rohamos előretörésüket: minden komolyabb ellenállás nélkül haladnak keresztül a lombardiai síkságon. A Pó folyón már több helyen átkeltek és jelenleg Mantua térségében állanak s 30 km-re vannak Veronától, amely Felső-Olaszország egyik fő kulcs-pontja. Itt 40 ezer foglyot ejtettek. A foglyok között van a 73. páncélos hadosztály parancsnoka, valamint a 305. gyaloghadosztály vezetője. A szövetséges repülőgépek szakadatlanul bombázzák a visszavonuló oszlopokat. A németek hátában az olasz szabadságharcosok fokozzák a zűrzavart és a németeknek súlyos veszteségeket okoznak. Eddig meg nem erősített hírek szerint Genovában átvették a hatalmat. Spezia kikötőn messze túlhaladtak a szövetségesek.

A francia-olasz határon francia hegyvidékosok átlépték a határt Nizza mellett és 38 kilométerre törtek előre.

Moszkva: Meg nem erősített hírek szerint az olasz szabadságharcosok Genová, Milánó és Turin felszabadították. (MTI)

London. Reuter: Dél-Burmá-

ban brit és indiai csapatok elfoglalták Tingu várost. 3 hét alatt több mint 250 kilométert nyomultak előre dél felé. Az egész burmai olajvidék a britek kezében van. (MTI)

A 3. amerikai hadsereg Ausztria felé törő csapatrészel 25 kilométerre vannak Passautól. Patton tábornok csapatai áthaladtak Regensburgon és már csak 80 km-re állanak Linztől és 100 km-re Berteschgadenről. A 7. amerikai hadsereg csapatai átkeltek a Dunán és Ulm-Augsburg közötti területen folytatják további tá-

madásaikat. A francia csapatok a 19. német hadsereget teljesen szétverték és megisztították a Bódeni-tó partvidékét. (MTI)

Brit csapatok törnek előre Bréma városában és már csak 4 kilométerre vannak a város központjától. A németek épp olyan tanítulvan védik Brémát, mint Berlint.

Szövetséges gépek München környékén egy nagy áramfejlesztő telepet támadtak. Angol bombavetőzők német hajókat támadtak a hollandiai kikötőkben, valamint Helgoland szigetén és Kielben.

Trumann elnök rádióbeszédével megkezdődött a sanfranciscói konferencia

„A tartós békének nemcsak lehetségesnek, hanem biztosnak kell lennie“

Washington. Trumann a sanfranciscói konferencia megnyitása alkalmával tartott rádióbeszédében a következőket mondotta:

— Ennek a konferenciának munkája és eredménye meg fogja mutatni, vajjon a szenvedő emberiség számíthat-e egy teljes és igazságos békére. A konferencia

célja nem egy békeszerződés kidolgozása, sem nem az, hogy határokat vonjon az országok között, vagy hogy jóvátételei kérdéseket tárgyaljon; célja kizárólag az, hogy egy tervezetet hozzon létre, amely a béke fenntartására szükséges. A tartós békének nemcsak lehetségesnek, ha-

Felfüggesztettek állásától több miniszteri osztálytanácsost és osztályfőnököket

Budapest. A magyar miniszterelnökség létszámába tartozó tisztviselők és egyéb alkalmazottak közül az alábbiakat azonnali hatállyal felfüggesztették Tráger Ernő, dr. Balla István, dr. Balla Pál miniszteri osztályfőnököket, dr. Bedő Albert miniszteri tanácsost, dr. Dullin Elek miniszteri tanácsos sajtóelőadót, dr. Bathó László miniszteri osztálytanácsos sajtóelőadót, dr. Esterhás miniszteri osztálytanácsost és még sok másokat. (MTL)

Intézményesen támogatják a politikai üldözésből hazatért újságírókat

Budapest. Magyar Távirati Iroda jelenti: A Magyar Újságírók Szövetségében megalakult azoknak az újságíróknak csoportja, akik 1919 óta politikai okokból a legkülönbözőbb üldözteseteknek voltak kitéve. Internálótáborokat megjárt, emigrációból most hazatért újságírók jelentek meg az alakuló gyűlésen. Elhatározták, hogy a deportációval sújtott és még nem jelentkezett újságírók hozzátartozóit intézményesen támogatják. A csoport elnöke Nádor Jenő, titkára Örvös János. A titkárság minden hétfőn és csütörtökön fogadja az újságíró szövetségben az igényjogosultakat.

Május 1-re új bélyegsorozatot bocsát ki a posta

A bélyeggyűjtők Országos Szövetségét a belügyi kormányzat feloszlatta s a bélyeggyűjtés kérdéseinek rendezésére bizottságot küldött ki, amelyben részt vesznek az új, demokratikus Magyarország képviselői.

— Első feladatunk — mondotta Joannovich Emil — a Bélyeggyűjtők Országos Szövetségének helyébe a Bélyeggyűjtők Országos Szervezetének megalkotása, amelynek két szakosztálya lesz, az amatőr bélyeggyűjtők és a bélyegkereskedők szakosztálya. Sürgősen szeretnénk akarjuk ejteni a szükséges igazoltatásoknak is, mert május 1-re már meg is jelenik, erősen korlátozott számban, az első új bélyegsorozat s addig az igazoltatásoknak már azért is meg kell történniük, hogy a hagyományos elsőbbségi jogok alapján igénylők között már ne lehessenek olyanok, akik vétkesek a háborús pusztításokban.

— A bélyeggyűjtők új szervezete fontos feladatának tekinti az egészségtelen bélyeg-tözsderendszer átszervezését. A jövőben ezen a téren a pártok ellenőrzése fog érvényesülni. A bélyeg-tözsdén csak tagok, kereskedők és keltő igazolással bevitt vendégek vehetnek részt. Az Országos Szervezet Erzsébet-körút 41. szám alatti Ideiglenes helyiségében már most is minden vasárnap délelőtt tözsdénapot tartunk és minden csütörtök délután összejövetellel egybekapcsolt csere-napot.

Mutasd a munkás erőt az első szabad május elszőjén!

Csak demokratikus alapon álló lengyel kormányt fogad el Amerika és Anglia

London. Reuter: A lengyel kérdésről a londoni rádió a következő nyilatkozatot adta ki: Nagy-Britannia és az Északamerikai Egyesült Államok nem fognak semmiféle lengyel kormányt elismerni amely nem demokratá alapon jött létre. A brit és amerikai külügyminiszterek ebben a kérdésben számos alkalommal tárgyalásokat folytattak — leg-

utóljára Washingtonban. Az eddigi tárgyalások eredménye az, hogy a brit — amerikai és az orosz álláspont a lengyel kérdésben alapvetően eltér egymástól. Semmi esetre se lehet szó arról, hogy egy Nagy-Britannia és az USA által el nem ismert lengyel kormányt meghívjanak a safranciskói konferenciára.

Megszűnt április 25-ével a vármegye területén a termény és állat igénybevétele

A szövetséges ellenőrző bizottság értesítése Nagy Zoltán főispánhoz

A konszolidáció útján újabb nagy lépéssel jutott előbbre Makó városa és a vármegye. Az elmúlt napon a szövetséges ellenőrző bizottság értesítést intézett Nagy Zoltánhoz, Csanád-Arad-Torontál k. o. e. vármegyék főispánjához, amelyben közölte, hogy április 25-től kezdve mindenféle állat és termény igénybevétele a vármegye területén meg-

szűnt. Az értesítés szerint az igénybevétele szűkebb a hadihelyzet alakulásával és a harc tér eltávolításával megszűnt, így igénybevételekre a jövőben nem kerül sor.

Azokat az állatokat, illetve terményféléseket, amelyeket már kifizettek, elszállítják, többet azonban nem vásárolnak.

Felemelték a kórházi szegődményes alkalmazottak illetményeit

Drágább lett az ápolási díj — Egységes ötközés a kórházban

Csanád-Arad-Torontál vármegyék kórházbizottsága az elmúlt napon ülést tartott dr. Páll Endre alispán elnöke mellett.

A bizottság a tárgysorozat több időszzerű kérdése között tárgyalta a szegődményes alkalmazottak bérkérdését is és úgy határozott, hogy a kórház szegődményes alkalmazottainak eddigi illetményét 60—40 százalékkal felemeli.

A továbbiak során elhatározta a bizottság hogy a kórházi alkalmazottak ellátásában bevezeti az egységet, amennyiben kimondotta, hogy orvos, ápoló s más alkalmazott, akik étkezést a kórháztól nyerneek mindannyian egyforma kosztot kapjanak.

Az ápolási díjakkal is foglalko-

zott a kórházbizottság. Tekintettel a drágulásra és a beszerzési nehézségekre, elhatározta — a kórház további zavartalan munkamenetének biztosítása érdekében — hogy az ápolási díjat, valamint a mellékjárandóságokat is felemeli. Az emelés szerint az ápolási díj 20, 30, 40 pengő az osztályok szerint, a mellékjárandóságok tekintetében pedig úgy döntött, hogy a röntgen, diathermia, quarc stb. díját 100 százalékkal emeli fel, miután ebben a tekintetben még eddig semmi változás nem történt a régen megállapított árakon.

A bizottság ezután több kórházi időszzerű kérdést tárgyalta le, majd az alispán zárószavaival végetért.

„Kállay úr, ön velem jön!”

Március 19-én, amikor a náci-hordák előzőlítotték Magyarországot, Kállay Miklós volt miniszterelnök — mint ismeretes — az egyik külföldi követségen kapott menedéket. A Gestapo ügynökei október közepén elhurcolták Kállay családját, mire a volt miniszterelnök elhagyta a követséget és önként jelentkezett a német hatóságoknál. Nyomban fogságba vetették. Egy ideig a márgitköri fogház különzárkájába helyezték, majd amikor a felszabadító orosz közeledett a főváros felé, Kállayt a sopronkőhidai fogházba szállították.

Abban az időben még Sopronkőhidán csupán közönséges bü-

nózókat tartottak. Kállay Miklós volt az első, aki a nyugatmagyarországi dologházba került.

Érdekes részleteket mesél Kállay Miklós utolsó napjáról Német Gyula, a sopronkőhidai fegyház őrparancsnoka, akinek sikerült a volt miniszterelnök őrzésével megbízott őrk őberségét kijátszania és beszéltetett a volt miniszterelnökkel.

— Kállay Miklós teljesen leromlott állapotban borostás arccal, megtörtén, lesóványodva került hozzánk. Amikor én szemben állottam Kállayval, akkorra már emberi roncs lett. Meggörnyedt, csak imbolyogva támoigott, nézése tétova volt, olyan

halkan beszélt, hogy alig lehetett érteni. Látszott, hogy nemcsak lelki, hanem testi szenvedésekben volt része, de erről ő nem panaszkodott. Egyre hajtogatta, hogy kéisztúni politikával vádolják és ezt nem akarják megbocsájtani neki. Nem is akart tovább beszélni. Egyre családijára gondolt, akiről semmit sem tudott, de sejtette, hogy a németek nem engedték ki a fogságból.

— „Miattuk hagytam el a követséget, hogy családomat ki szabadítsam” hajtotta le fejét a volt miniszterelnök és lemondóan legyintett — folytatta érdekes elbeszélését Kállay volt fegyőre, aki jelen volt, amikor a volt miniszterelnököt Németországba szállították.

— Február 15-én a német követség tisztviselője jött Sopronkőhidára és bement Kállay cellájába. Mögötte a Gestapo emberei állottak, vállukon automatápisztolyok voltak. Sejtettem, hogy elviszik, hiszen künn állott az autó, amelyben még több Gestapoügynök foglalt helyet. Előttem játszódott le az a jelenet, amikor megnyitott Kállay cellájának ajtaja. A Gestapo-tiszt ment elől és erőteljes hangon, — szinte kiabálva szólt rá Kállayra:

— Kállay úr, ön velem jön!

— A volt miniszterelnök el-sápadt, szó nélkül vette fel az ismert, lengyel szabású, prémgáléros kabátját. Szinte vánszorogva ment le a folyosón. Az autó lepcsőjére hágtott, de nem volt ereje. Az autóban ülők segítettek fel a volt miniszterelnököt. A sofőr begyújtotta a motort s a gépkocsi vad iramban elszáldult a német határ felé. (J. K.)

A mezőkovácsházi rendőrség cigány lótolvajokat fülelt le

Csurár Lukács 35 éves, Rác Pál 35 éves, Faragó Pál 32 éves, Csurár Péter 29 éves, Ajtai Sándor 59 éves végreházi illetőségű ismert cigányok két lovat loptak el Csicsi János kunágotai gazdától. A mezőkovácsházi rendőrség a lopás ügyében nyomozást folytatott Csicsi János ismeretlen tettesek ellen tett feljelentést és a mezőkovácsházi rendőrség a tetteseket a nevezett cigányok személyében elfogta.

A lovakat Sütő István reformátuskovácsházi gazda Tanya 17. szám alatti lakosnál megtalálta és őrizetbe vette. A lovakat a károsultnak kiadták, a cigányok ellen lopás, Sütő János ellen pedig orgazdaság vétsége miatt eljárás indul.

Az orosz katonai parancsnokság felhívása

Az orosz katonai parancsnokság felhívja a lakosság figyelmét, hogy senki orosz katonának lakást, vagy szállást még átmenetileg se adjon, csak abban az esetben, ha az az orosz katonai parancsnokság engedélyét a lakás igénybevételevel kapcsolatosan felmutatja. Azok ellen, akik a lakást a parancsnokság engedélye nélkül az orosz katonák rendelkezésére bocsátják, szigorú eljárás indítanak.

HIREK

Csödbe került

a háborús, szeles április. Vége hírességének. Méhet nyugdíjba, cseendőn, észrevétlenül. Évek óta megszűntek az április elsejei és végi tréfák és beugratások. Más években alig tettem ki az utcára a lábam, máris beugratott vagy megkísérelt megtréfálni valamelyik ismerősöm. Benn a hivatalban egész nap angardban kellett állanom, hogy a kollégák lóvá ne tegyenek. Az utóbbi, háborús években ezek elmaradtak, a komor idők szele elfújta a tréfalokozók mókás kedvét. — De tévedtem. Az este, a csillagos áprilisi ég alatt, feltűrt kabátgallérral, lázva — mint az ilyen „enyhe téli időben” természetes is — hazafelé indultam. Az utca egyetlen kivilágított üzletéből középkorú polgártárs lép ki, hetykén kigombolt kiskabátban, valamí oszilgó tárgyat tartva kezében. Pár lépést előre megy s ahogy kitér a világosságából, maga elé kapja üvegesővét s az ég felé emeli. No, gondolom, kicsoda tudományoszomj él a nép egyszerű gyermekében, lám barátunk is a csillagok járását, avagy a ragyogó holdtöltét tanulmányozza. Még így morfondírozok, enyhe szilvóriumzsgot hoz felém a hűvös észak szél. Kéthárom mély slukkot veszek és szédelegni kezdek. — Lesbe állok. A koma leveési arca elől az „üvegesővet” s visszalép a boltba. Pár perc múlva újra megjelenik, üveg elő, kortyolgatás s nosza vissza. Tíz percen belül háromszor ismétli meg a nemes műveletet. Mosolygott. Neki van igazsága. Ó az okosabb, aki „csak azért is tavasz van” jelszóval kiskabátban jár, miközben szilvávaléval fűti tavasz iránti lelkesedését, még ha az elhamarkodottan eladott nagykabátja árán is...

(szlopa matyi.)

MI VAN MA? 1945 április 28. zombot. Róm. kat.: Ker. Pál Prot. Valéria. Napkelte 4 óra 50 p., nyugta 19 óra 7 p. Holdkelte 19 óra 56 p., nyugta 5 óra 22 p.

— Gyógyszertári szolgálat. Ezen a héten az éjszakai gyógyszerári szolgálatot az Újvárosi gyógyszerár látja el.

— Adomány. özv. Szalai Sándorné, Török József és neje Bíró Sándor elhalálozása alkalmából a magyar hadifogolykórház javára 70—70 pengőt adományozott.

— Május 1.: iskolai szünnap. A vármegyei tanfelügyelői hivatal ezúton közli az iskolákkal, hogy május 1-e iskolai szünnap, hogy a tantestület tagjai a munkásság ünnepélyén résztvehessenek.

— Jelentkezzenek azok a gazdák, akiknek a földjén kiveretlen csutkát van. Mint illetékes helyen közölték velünk, gondot okoz a város közellátási hivatalának a pékek tüzelővel való ellátása. Ezúton hívja fel a közellátási hivatal és kéri azokat a gazdákat, akiknek földjükön csutkát van, jelentsék ezt a város tüzfűzőosztályán (földszint 9-es számú szoba), hogy a tüzfűzőosztály ezt az érdekelt pékeknek kiutalhasssa.

— MADISZ. Felhívjuk az összes tagokat, hogy május 1-én reggel egyegyed 8 órakor székházunkban gyülekezzenek.

Nagyszabású ünnepség keretében tartja meg a munkásság május 1-ét

A szeles, hűvös április után közeledik a tavasz legszebb hónapja s annak mindig külön örömmel várt elseje; a világ munkásságának és dolgozóinak ünnepe. Május elsejét a dolgozók az egész világon munkaszünettel és ünnepélyek tartásával szokták megünnepelni.

A május elsejei munkásünnep megrendezésére városunk illetékes pártköreiben is jóelőre elkészültek. Összeültek a Kommunista Párt és a Szociáldemokrata Párt s a Szakszervezetek helyi megbízottai és kidolgozták a folszabados első május elsejének ünnepségét, amely az alábbiak szerint alakul:

Az ünnepség részletes műsora:
Hajnali 5 órakor zenés ébresztő. Reggel 7 és 8 óra között gyülekezés a Munkásotthonban és a szakszervezetek házában. A

szakszervezeti munkások táblákkal, zászlókkal, zenei kísérettel felvonulnak a városába. Előlt az erkélyről ünnepi beszéd hangzik el. Az ünnepi beszéd után levonulás a strand melletti területre. Déli 12 órakor ebéd. (Ebédet mindenki vigyen magával.) A délután folyamán a helybeli szintársulat tagjai villámtréfákkal és szavatokkal, a MADISZ és a munkáskórus pedig vidám műsorszámokkal szórakoztatja a közönséget. A Munkás Testező Egyesület rendezésében birkozó, boxoló és futball bemutató mérkőzések kerülnek műsorra. Este zenés, láklyás bevonulás a vármegyeháza nagytermébe, ahol reggelig tartó tánc lesz. A szintársulat este *Darvas József*: „Szakadéék” című darabját adja elő a Gazdasági Egyesület nagytermében.

A közellátási miniszterhez kell fordulni a vasúti kocsi igénylésekkel

Budapest. A közellátási miniszter ezúton hívja fel úgy a budapesti, mint az ország más területein működő malmok, kereskedők és közületek figyelmét arra, hogy minden élelmiszer szállításhoz szükséges vasúti kocsi igénylésekkel a szállító főosztályhoz forduljanak. (Budapest, Széchenyi-rakpart 6. 1. emelet 110.) Csak a szállító főosztályon keresztül igényelt vasúti kocsi biztosítható.

Tájékoztatóként közli a miniszter, hogy az újonnan meg Debrecenben szervezett szállítóosztály az összes szállítási kérdésekben a közönség rendelkezésére áll. A vasúti kocsi igényléseknél az igénylő az alábbi adatokat jelentse be: a feladó neve és pontos címe, a feladási állomás, a címzett neve és címe, a rendeltetési állomás és a berakás ideje. (MTI.)

Hitler, a csalhatatlan próféta

Hitler Adolf, Führer, a hajótörött náci birodalom utolsó roncsaiba göresösen kapaszkodó parancsnoka pénteken „ünneplte” 56-ik születésnapját, a jelek szerint az utolsót. Nem lesz érdektelen, ha ebből az alkalomból felidézzük az utolsó napjait élő náci birodalom bukás előtt álló vezérének egykori kijelentéseit.

Közvetlen a háború kitörése előtt Hitler kihallgatáson fogadta Hendersont, a brit birodalom berlini nagykövétét, akinek — mint Henderson emlékirataiban olvashatjuk — hosszasan és indulatosan fejtegette, miért kell neki most megindítani a háborút. „Ha már a végzet egyszer úgy akarja, hogy kikerülhetetlenül háború legyen, akkor már inkább vezetem végig ezt a háborút 50 éves koromban, eröm teljében, mint 56 éves koromban.”

A Führer ekkor még meg volt győződve, hogy a háborút, amelyet ő valóban gyors villámháborúnak tervezett, talán egy éven belül diadalmasan be is tudja fejezni. Az annyit ócsárolt demokráciák szabadságért lelkesedő példátlan ellenállása és eiszántósága azonban megghiustotta a náci imperializmus szarnoki terveit. A villámháborúból hosszasan elhúzódo „anyagháború” lett és Hitler ma 56 éves korában is kénytelen tovább viselni a há-

borút. A Führernek, aki nem átalotta, hogy anakidején saját csalhatatlanságával dicsekedjék, tehát ez a jóslata is megbukott, mint ahogy megbukott minden nagyhangon előre bejelentett terve és prófétai kijelentése is.

Vajjon mit szól a német nép és a náciarajongók, ha emlékkébe idézik Hitlernek azt a kijelentését, hogy a német nép biztos lehet a győzelemben, mert jöelőre minden egyes lehetőséget be kalkuláltam terveimbe. Vagy milyen hatást váltana ki ma az a hitleri jóslat, amellyel a vezér megígérte, hogy olyan Luftwafféről gondoskodott, amely a német városokat biztosan megvédi minden légítámadás ellen, ugyanakkor az angliai városokat pedig ezzel a légerővel egyszerűen ki fogja radirozni. Vagy az a pök-hendi frázis, amikor 1941 végén Oroszországról szólva kijelentette, hogy „ez az ellentét már úgy meg van törve, hogy soha többé nem tudja összeszedni magát”. És amikor az invázióról szólva 1942 nyarán kinyilatkozta, hogy „boldog lehet minden angol, ha valamely partraszállási kísérletnél kilenc óra hosszat is a kontinensen maradhat!”

Meg merné-e ma kérdezni Hitler a népet, mint három év előtt a berlini hatalmas Sportpalotá-

ban ujjongó százezreket, hogy „akarjátok-e hát a totális háborút?” Akkor jól begyakorolt szavalókórusok viharzó üvöltéssel vágták rá az ellenállhatatlan „igent”, de vajjon megismételnek-e ezt ma is, amikor kívánságuk teljesült és valóban megismerkedtek a totális háború minden elpusztító borzalmaival — német földön. És vajjon meg merné-e ismételni dr. Göbbels a nagy történelmi kérdést, mint ennek az emlékezetes sportpalotai gyűlésnek végén tette: Akartok-e bízni tehát a Führerben?

Ma már bizonyára más volna a német nép ószinte válasza e kérdésre azzal a Hitlerrel szemben, aki népet a történelem legszörnyűbb katasztrófájába taszította és aki ezek után még pár hónappal előtti is nem átalotta kijelenteni, hogy „ha győnge volna ez a nép és nem tudna helytállni a megpróbáltatásokban, akkor nem tudnék egyetlen könnyet sem ejteni a pusztulásért, mert akkor az a nép a sorsát megérdemelte”. És az a nép valóban megérdemelte beteljesedő sorsát, amelyek olyan vezért követett vak nyájként, mint Hitler Adolf. (d)

Hitler szárnysége hirtelen elutazott

Páris. Albert Borman, Hitler szárnysége hirtelen elhagyta a Führert, utoljára az uimi repülőtéren látták, — mondta a német hadsereg titkos adója. (MTI)

— Grafológiai analízist készít bárkinnek az írásáról Szántó-mester, Gróf Apponyi Albert-utca 40. Fogad: 10—1 ig. 3—6 ig.

— Magántisztviselő szakszervezetébe tagfelvételt folyó hó 28-án délután 4—6 óráig a Király-féle házban. Szervezőbizottság.

— Felhívás a lakásigénylőköl! Felhívjuk a lakosság figyelmét, hogy lakásügyben — bármilyen legyen is az — ne sz orosz katonai parancsnoksághoz, hanem kizárólag a lakáshivatalhoz, vagy esetleg a rendőrséghez forduljanak.

Vonulj a szabadba az első május elsején!

— MADISZ. Vasárnap délelőtti 11 órakor Sínály Károly gimnáziumi tanár tart szemináriumot „Népies magatartás, népies önkormányzat és a Madisz állásfoglalása” címmel székházunkban. Mindenkit szívesen várunk. Fontos megbeszélésekre való tekintettel minden tag itt legyen. Utána választmányi ülés. A délutáni tánc a próbák miatt elmarad.

— Húsparasok! Makó és Vidéke Ipartestület húspari szakosztálya április 29-én, vasárnap délelőtti 11 órakor tisztújító közgyűlést tart az Ipartestületnél. Minden húsparas megjelenése kötelező.

— Felhívás. A város tüzfűzőosztálya felhívja azokat, akik a püspöki uradalomból a város részére lát fuvaroztak, jelentkezzenek a pénz átvétele végett a városbáza földszint 116-os sz. szobájában.

MAKÓI NÉPBANK úgy a régi, mint az újonnan elhelyezett betételeket minden felmondás nélkül azonnal kifizeti.

— „Süt a nap” a Hagymaházban. Mint már közöltük, a Mészáros-szárlítóüzem műkedvelőgardája vasárnap este 7-kor a Hagymaházban színpadra lép s Zilahy Lajos híres darabját, a „Süt a nap”-ot adják elő. A műkedvelőgarda szereplése nemcsak kulturális célt, hanem altruista célt is szolgál. Másokon, a most alakult MMTE sportgárdáján akarunk segíteni az előadás jövedelmét az MMTE felszerelésére adományozzák. A színdarab színetében Tamás Józsefné magyar nő-táka énekel cigányzenekísérettel. Az előadás iránt már is nagy az érdeklődés, annál is inkább, mert az előadást tánc követi. Ülőhely 5, táncjegy 2 pengő. A helyek számozva lesznek.

— **Felhívás Dán János szabómester és textilnagykereskedő üzletfeleire.** Közlöm a város és a megye érdekeit lakosságával, hogy a városi árvaszék a távollévő Dán János szabómester és textilnagykereskedő gondnokát rendelt ki. Felkérem mindazokat, akik Dán Jánossal üzleti összeköttetésben állottak és vele szemben tartozásuk vagy követelésük áll fenn, hogy délelőtt a városi számvevősegi főnök szobájában, délután pedig lakásomon, Rákóczi-utca 5. szám alatt sürgősen keressenek fel. *Cser József.*

Föld, kenyér, szabadság!

Innen — onnan

Kormányrendelet úgy intézkedik, hogy a jövőben csak az a kereskedő és iparos folytathatja iparát, aki áttesik az igazolási eljárásán.

Miután a szesz ára felemelkedett, lelketlen kulfarok faszest adnak el gyanútlan embereknek. A faszest erős mérge és máris sok halál és még több súlyos beteg áldozatot szedett. A fővárosban hús faszestárúst letartóztattak.

Kaposvárról öt vagon cukor érkezett Budapestre. Még nem döntött a hatóság, hogy kórházaknak és betegeknek adják-e, vagy kiosszák a lakosság között.

A pénzhány miatt a pesti tőzsdén újra megjelent a kosztipénz. Havi 10 százalék a kölcsön összege után.

A tört arany ára a pesti tőzsdén 160 pengő, a fazon arany ára 220 pengő grammonként.

Budapestről érkezett hír szerint a pannonhalmi apátság megtagadta több magyar özeleti férfi vendéglátását, így a Szálasi-kormány tagjaival együtt Bajorországba menekültek Hóman Bálint, Reményi-Schneller Lajos és Szász Lajos volt miniszterek is.

A pesti feketepiaci árak rohamosan esnek. A cukor 420 pengőről 280-ra, a liszt 40-ről 28-ra, a szalonna és sonka 500-ról 240-re esett kilónként.

Az élesztőgyártás fokozódik és remény van rá, hogy egy hónapon belül el tudja látni az ipar a szükségletet.

Árzuhanás a pesti élelmiszerpiacon

Pontosan hat hete annak, hogy elhagytuk az éhező Budapestet. Negyvenkét nap mulva láva ismét viszent a fővárost, szinte meggyökerezett a lábunk a bámulatló. Az utcán a régi, békebeli forgalmat meghaladó nyüzsgés, az üzletek kinyitottak, szoval megindult az élet az egész vonalon a romoktól megtisztított, régi szépségét viharos tempóban visszaszerezni igyekvő Budapest.

Kinyitottak a boltok, a kereskedők kitéték a nyitott kirakatba portékájukat: lisztet, kenyeret, zsírt, szalonnát, cipőt, harisnyát, ruhát, kefét, beretvapengét, töltőtollat, zsebkést és — ki tudná felsorolni mindazt, ami váratlan bőségben piacra került.

Az árak eleinte persze igen magasak voltak. A liszt ára 200 pengő körül mozgott és a cukor 500 pengőn felüli áron cserélt gazdát. Amikor e sorokat írjuk, éppen cseréli ártábláját egy élelmiszerkereskedő. A főzölszt 20, a cukor 220, a pompás bácskai flüstölt szalonna 250, a burgonya 3 pengőt jegyez — ismételjünk: e pillanatban, mert szinte óránként esnek, zuhannak az árak az egész vonalon és a bőségesen rendelkezésre álló élelmiszerekben nagyobb a kínálat, mint a kereslet.

Textiliákban még „tartott” a helyzet, de a közeljövőben itt is lényeges árcsökkenés várható. A gyárak 75 százalékban olyan árút készítenek, amelyek nem kerülnek kereskedői forgalomba és olcsó áron a munkások szükségletét fogják kielégíteni, csak 25 százalék luxuszárú kerül a szabad forgalomba, de ez is jötkönyan fogja csökkenti az áruhiányt és ezzel letörni a ma-

gas árakat.

További budapesti tapasztalatainkról röviden beszámolva, elmondjuk, hogy a tőzsdén árzuhanás volt aranyban, Napoleonban, a pénzért heti 3 százalék „kosztipénzt” szívesen fizetnek a bankbizományosok, ami annyit jelent, hogy szilárdult a bizalom az új, demokratikus Magyarország és annak értékmérője, a pengő iránt.

Jártunk a miniszterelnökségen, amely jelenleg a Lánchíddal szemben a Kereskedelmi Bank csupán jelentéktelenül megrongálódott épületében hivatalosodik. Már szól a telefon, lázas munka folyik mindenütt.

A kultuszminisztérium az Alkotmány-utca 2. szám alatt talált hajlékot. A művészeti osztály még nem dolgozik és így a vidéki színházigazgatói koncessziók kiadása és az eddig, az egyes polgármesterek által tehelyezett igazgatóknak megerősítése, esetleg meg nem erősítése későbbre marad.

Beszámolónk végén a vendéglősök okulására elmondjuk azt, hogy a pesti étlap változatos, az ételk kifogástalanok, a kiszolgálás mintaszzerű. Az árak a luxusétkezőkben még magasabbak a szegedeiétkezők, a kisebb igényű vendég azonban sok helyen már olcsóbban, bőségesebben és kényelmesebben étkezhet, mint Szegeden.

A fővárosban tapasztaltak után kézenfekvő a tanulság. Budapest példájára szabadjára kell engedni a kereskedelmet. Nem kell félni a jelentkező magasabb áraktól, az erős kereskedői vetélkedés le fogja törni minden élelmiszer és iparcikk árát.

(Dr. H. K.)

Az MTI munkatársa az iparügyi miniszternél

Az iparügyi miniszter fogadta tegnap a Magyar Távirati Iroda munkatársát. A kiküldött kérdésekkel fordult az iparügyi miniszterhez, aki szívesen válaszolt a kérdésekre:

— „Miért nem indul meg a magánvállalatok üzeme?” volt az első kérdés. A német és nyilas gazdasági uralom alatt az ország ipari szempontból teljesen kimerült. Hiány van a kenőolajban, hajtószíjakban, villamos energiában, továbbá a közlekedésben, áru esetleges szállításában a forgalomzavar miatt is egyelőre csak az állami és főleg a legfontosabb üzemeket tudták helyreállítani, de minden lehető eszközt felhasználni a magánvállalatok minél előbbi megindítására.

Színház

HETI MŰSOR:

28-án, szombaton és 29-én, vasárnap Eltörött a hegedűm (operett).

29-én, vasárnap délután Nótás kapitány (operett).

30-án, hétfőn Marica grófnő (operett).

Kévegallyat és egyéb fűzőanyagot állandóan veszek. Pető Lajos élelmiszerüzlet Makó, Főter. 2084

Csanádvármegyei Nemzeti Bizottság, Makó.

172—1945. ikt. sz.

Hirdetmény

A független, demokratikus népi Magyarország felépítésének egyetlen alapja a magyar munka, a magyar dolgozó kéz és akarat. A munka szentségének ünnepe ma egybekapcsolódik a munkás ság felszabadulásának ünnepével. A munka és munkás megbecsülésének ünnepe, május elsejét a Nemzeti Bizottság nemzeti ünneppé nyilvánítja s felhívja Makó város dolgozóit, hogy ezen ünneppnapot jelentőségének megfelelően ünnepelje meg.

A Nemzeti Bizottság e napra minden üzemben, üzletben, közés magánhivatalban teljes munkaszünetet rendel el.

Makó, 1945 évi április hó 24.

FARKAS IMRE

2376

elnök.

Meghívó

Az Arad-Csanádi Gazdasági Takarékpénztár Rt. Makón, 1945 május hó 5. napján délelőtt 12 órakor az intézet jelenlegi üzlethelyiségében, Széchenyi tér 20. szám alatt tartandó újabb

rendkívüli közgyűlésre

a t. részvényeseket ezennel meghívja.

Kelt Makón, 1945 évi április 26

Az igazgatóság.

Targysorozat:

1. Jegyzőkönyvvezető kirendelése és két részvényes kijelölése a jegyzőkönyv hitelesítésére.
2. Két igazgatósági tag és a vezérigazgató elmozdítása.
3. Két felügyelőbizottsági tag elmozdítása.
4. Két igazgatósági és két felügyelőbizottsági tag választása.
5. Esetleges indítványok.

Kivonat az alapszabályokból:

21. § Szavazatképes részvényesek azok, akik 3 hónappal a közgyűlés előtt saját nevükre átrít részvényeket 1945 május hó 4-ig az intézet pénztárára leteszik. 27. § A közgyűlésen minden egyes részvény egy szavazatra jogosít. 29. § Minden részvényes, aki a közgyűlésen indítványt tenni kíván, köteles azt a közgyűlés megtartását megelőző, legalább 8 nappal az igazgatóságnak bejelenteni 2416

Tojást állandóan veszek. Pető Lajos élelmiszerüzlet, Főter. 1881

Savanyú uborkát és paprikát állandóan veszek. Pető Lajos élelmiszerüzlet Makó, Főter. 2085

Korokpár külső 26x2-es, egy gyermekkorú és egy 36-os sötéttek új cipő eladó tüzfűtő vagy élelemért. Széchenyi-tér 4. az udvarban. 2411

Egy jó kovácsfűvőt veszek, egy segédet és egy tanoncot azonnal alkalmazok. Benák András kocsigyártó. 2412

Egy tiszónapos szülő eladó. Esetleg ruháért is elcserélném. Perzel-utca 37. 2417

Zongorát vagy pianót keresek megvételre. Szentpéteryne, Hédevarny-utca 9. 2418

Mindenféle órásmunkát lakásomon vállalom. Gr. Apunkai-utca 40. 2449

Felelős szerkesztő:

KISS IMRE

Felelős kiadó: SZABO JÁNOS

„Szabadság” nyomda, Makó, Szegedi-utca 1. szám.